

doi: 10.19090/cit.2018.32.24-34
УДК 004-057:311.312(497.11)
Оригинални научни рад

Информациона писменост у светлу статистике: српске прилике

Горан Траиловић
Градска библиотека Панчево
goran@biblioteka-pancevo.org.rs

Гордана Стокић Симончић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет - Катедра за библиотекарство и информатику, Београд
gordana.stokic.simoncic@gmail.com

Драгана Сабовљев
Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“, Зрењанин
dragana.sabovljevic@gmail.com

Сажетак

Рад се бави анализом стања, односно нивоа информационе писмености грађана Републике Србије. Ослања се на истраживања Републичког завода за статистику Србије, као и на ретка, али драгоцену истраживања степена информационе писмености код различитих делова српске популације. Статистички подаци су дали општи квантитативни оквир, а ова сегментирана истраживања прецизније податке који се односе на информациону писменост припадника одређених социјалних групација.

Полазиште и оквир за даљи развој информационе писмености у Србији у јавним политикама и стратегијама дало је Национално саветовање о медијској и информацијској писмености одржано 2017. године. У раду се, такође, указује на могућности које се нуде библиотекама које, познајући ове податке, могу да прилагоде своје услуге раду на промоцији и ширењу информационе писмености међу становништвом.

Кључне речи: информациона писменост, медијска писменост, статистика, Србија, грађани, ученици основних школа, ученици средњих школа, студенти, Национално саветовање о медијској и информационој писмености

Увод

Термин информациона писменост употребљен је у овом раду у изворном смислу који подразумева способности приступа, вредновања и коришћења информација.¹ Притом нису разматране контроверзе теоријских тумачења појма, нити критичко преиспитивање и разлике између сродних термина из овог корпуса. Намера је била да се представе опште стање у овој области у Србији и могући правци развоја информационе и медијске писмености. Као извори анализе послужили су статистички подаци објављивани до 2017. године, на основу истраживања Републичког завода за статистику Србије, али и ретка и драгоцену истраживања степена информационе писмености код различитих делова српске популације која су радили заинтересовани појединци. Посебна пажња посвећена је подацима о информационој писмености ученика (основних и средњих школа) те студената, јер је то основа за даље усавршавање у овој области.

¹ Рад је урађен у оквиру пројекта *Дигиталне медијске технологије и друштвено-образовне промене*, број 47020, Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије.

У контексту националних акција на пољу информационе писмености било је важно поменути Национално саветовање о медијској и информационој писмености јер је том приликом објављен Припремни документ о националним политикама и стратегијама МИП у Србији.²

Сви наведени подаци могу да послуже библиотекама, посебно јавним, да осмисле своје програме и прилагоде их едукацији свих припадника заједнице којој служе.

Статистички подаци откривају битне тенденције

Статистички подаци који се односе на „информационо-комуникационе технологије“ и њихову употребу у „домаћинствима и појединачно“ у Србији, указују на то да од 2010. до 2016. године број домаћинстава која поседују ТВ апарате стагнира, да број мобилних телефона бележи благи раст, број корисника кабловске мреже константно расте, а да највећи раст бележи број лаптопова у домаћинствима. Очекивано је да је ТВ уређај који се највише користи (99%), мобилни телефони су са 82% достигли 90%, претплата на кабловске мреже се са 42% попела на 57%, а коришћење лаптопова је са почетних 11% 2010. достигло 39% 2016. године. Подаци посредно указују на раст информационе писмености код нас и могу бити од користи библиотекама у планирању стратегија и маркетиншких активности.³

Према истраживањима из 2016, персонални рачунар (PC) и интернет конекцију поседује око 65% домаћинстава,⁴ а широкопојасни интернет⁵ нешто мање (58%). У 2011. тај проценат је износио: 50% (PC), 39% (интернет) и 28% (*broadband*), што такође показује изразит раст, посебно код широкопојасног интернета.⁶ У 2010. 44% грађана никада није користило рачунаре, 54% интернет, а чак 87% никада није трговало путем интернета. Подаци из 2016. показују да је тај проценат пао на 27% оних који никада нису користили рачунаре,⁷ 29% интернет и 54% грађана Србије који никада нису трговали путем интернета.

„Пословни субјекти“ без изузетака користе рачунар, интернет и веб-странице у свом пословању у посматраном периоду (100%), а употреба електронских сервиса јавне управе (*e-governement*) у пословним субјектима је са 70% у 2010. достигла максималну вредност у 2016. години.

За државу на овом степену економског и друштвеног развоја изнети резултати би могли да буду задовољавајући, ипак, изазови и могућности за даљи напредак су велики. Зато се у

² EU-UNESCO projekat *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*, „Pripremni dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“, http://www.mediaeducationcentre.eu/eng/wp-content/uploads/2017/05/Background-document-on-MIL-in-Serbia.SR_FINAL_.pdf, (preuzeto 14. 3. 2018).

³ У тексту се користе резултати истраживања објављени у публикацији Miladin Kovačević i dr., *prir., Uпотреба informaciono-komunikacionih tehnologija u Republici Srbiji: domaćinstva, pojedinci, preduzeća* (Београд: Републички завод за статистику Србије, 2017), <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2017/pdf/G20176006.pdf> (preuzeto 15. 3. 2018).

⁴ Рачунар већином поседују домаћинства која имају месечни приход који премашује 600 евра (95,1%), док учешће домаћинстава с приходом до 300 евра износи свега 49,7%. Иако се овај тренд благо смањује, ово је податак од великог интереса за библиотеке и њихове сервисе. – Miladin Kovačević i dr., *prir., Nav. delo*, 14.

⁵ Иако је термин широкопојасни интернет (енг. *broadband*) добро познат, треба напоменути да „широкопојасни приступ омогућава више од десет пута већу брзину у односу на основни Интернет приступ. Крајњи корисници могу брже да посећују вебсајтове и да преузму фајлове за само неколико минута, док би им за то преко дајалап приступа било потребно и по неколико сати. Осим тога, корисници имају на располагању нове активности, као што су видео на захтев, телефонски и видео позиви путем Интернета, као и рад од куће...“ – РАТЕЛ – Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге, http://www.ratel.rs/upload/editor_files/File/Korisnici/Sirokopojasni%20pristup.pdf (preuzeto 14. 3. 2018).

⁶ „Процена SMMRI (Strategic Marketing & Media Research Institute) из Београда у склопу редовних истраживања медија од новембра 1999. године [је] да у Србији у новембру 2000. год. 12% домаћинстава поседује рачунар. А приближно сваки други рачунар је прикључен на Интернет (7,2%). У оквиру он-лине истраживања Интернет-а октобра 2001. од стране MASMI у Југославији Интернет је користило 13,1% становништва... Интернет се још увек користи највише за е-маил, затим следи сурфовање, док је е-commerce потпуно неразвијен. Само 3 особе од 1000 испитаника је купило нешто преко Интернет-а у последње две недеље и то у вредности од 100 дина“. Драгица Ранковић и Горан Милосављевић, „Развој интернета у Србији“ (рад представљен на Техника информатика у образовању, Чачак, Србија, 9-11. мај 2008), 492.

⁷ „Скоро половина некорисника интернета у Србији као основни разлог за то наводи да им интернет није потребан (47,1%). Знатан број испитаника наводи да интернет не користи јер не зна да користи рачунар (24,9), као и због тога што то себи не може да приушти (23,3%). Одсуство потребе за интернетом веома је важан индикатор неразвијености потенцијала које развој информационог друштва у једној земљи има“, констатују Драгица Ранковић и Горан Милосављевић у наведеном раду (490).

Стратегији развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године⁸ истиче недовољан напредак у развоју интернета и е-управе у Републици Србији у односу на земље Европске уније. Сагледавајући стање у различитим сегментима друштва, а у процесу приближавања Европској унији, Влада Републике Србије донела је велики број стратешких докумената, укључујући и ову Стратегију. Циљ је да Србија до 2020. године, по показатељима развијености информационог друштва, достигне просек ЕУ.

Генерације рођене у „информационом друштву“, као и садашњи припадници академске заједнице, готово без изузетка користе рачунар у свом раду и могу се сматрати информационо писменијим од других категорија становништва. Запослени, наравно, у високом проценту користе рачунарску технологију (86,6%), а занимљив је податак да 65% незапослених лица користи рачунаре. Разлози за то су потрага за послом (21,2%) и пословање преко интернета (25%). Остале категорије становништва („пензионери, лица на служењу војног рока...“) рачунаре користе много мање (34,3%). Чињеница да је много младих напустило Србију условила је да „скајп“ (*Skype*) постане један од омиљених сервиса, односно софтвера, старије популације. Он јој на одређени начин надомешта одвојеност од деце и унука. Ова нежељена и принудна ситуација делује мотивишуће на ову групу да се информационо описмени и савлада потребне комуникационе вештине.⁹ Мали број библиотека им је (попут Библиотеке града Београда¹⁰) понудио одговарајућу обуку и е-курсе.

Податак да читање онлајн новина или часописа заузима високо место на листи типова коришћења интернета у приватне сврхе (75,6%) свакако може бити драгоцен податак библиотекама. Како је ова услуга јавно доступна, довољно је да оне обезбеде интернет читалонице својим корисницима (50% сиромашнијих домаћинстава нема рачунар). Треба узети у обзир да многе банке података (правне, економске, статистичке, колекције академских часописа и других издања...) нису јавно доступне или нису довољно познате грађанима те је на библиотекама да корисницима отворе пут до њих. Крајње је време да се приступ одређеним е-фондовима и колекцијама демократизује и да се ексклузивни приступ који имају академске библиотеке на неке од њих омогући и јавним, односно свим грађанима Србије.

„Истраживање показује да 32,0% интернет популације користи интернет услуге уместо да остварује личне контакте или да посећује јавне установе или органе администрације“,¹¹ наводи се у анализи Републичког завода за статистику Србије. Како највећи проценат отпада на „добивање информација са веб-сајта јавних институција“, јасно је да се највећи помаци очекују и да су потребни управо у јавној управи (*e-government*). Следи озбиљан развој електронског пословања и едукације корисника интернета (49,9% никада није куповало/поручивало робу или услуге путем интернета).

Развој информационо-технолошких сервиса је драматичан и једна од значајнијих и сада већ релативно широко познатих новина је употреба клауд (*cloud*) сервиса.¹² Ипак,

⁸ Влада Републике Србије, „Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године“, http://mtt.gov.rs/download/3/Strategija_razvoja_informacionog_drustva_2020.pdf (преузето 15. 12. 2017).

⁹ Предраг Ђукић, „Информациона писменост трећег доба: курсеви 65+ у Библиотеци града Београда“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Год 13, бр. 24 (2013): 64–67.

¹⁰ БГБ је развио и друге програме: „Питај, не скитај“, пројекат финансијске писмености грађана „Новчићи“, бесплатне информатичке курсеве за незапослене и њихове породице, кампања „Он лајн недеља“, Интернет зону у Библиотеци града, Пројекат Di-XL, мултимедијалне интерактивне радионице за децу и тинејџере... – видети прилог Весне Арсић и Јасне Бркић, „У (добром) друштву знања: библиотеке као поуздани центри информационо-медијске писмености“, у *Медијска и информационо писменост у друштву знања и библиотеке: зборник радова са Међународне научне конференције, Београд, 3. октобар 2014.*, Весна Црногорац, ур. (Београд: Библиотекарско друштво Србије 2016), 129–141.

¹¹ Miladin Kovačević i dr., *prir.*, *Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Republici Srbiji: domaćinstva, pojedinci, preduzeća*, 28.

¹² У међувремену су лансирани нови концепти „интернета ствари“ и „компјутерске магле“. Видети: „Библиотеке и интернет ствари“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Година 14, број 27 (новембар 2015): 87–91, http://citaliste.rs/casopis/br27/internet_stvari.pdf (преузето 2. 2. 2018) и „The Cloud is Yesterday. Fog Computing is the Next Big Thing“, <https://www.cebit.de/en/news-trends/news/the-cloud-is-yesterday-fog-computing-is-the-next-big-thing--1538> (преузето 2. 2. 2018).

истраживање је показало да је само 19,5% интернет популације у Србији користило клауд сервис за складиштење или размену података, што може да упућује на кашњење у сазнавању, усвајању и примени новина у области информационих технологија.

Када је реч о поменутој Стратегији развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године, посебно је забрињавајућа чињеница да је култура маргинализована у овом документу, а да библиотеке нису препознате као важни чиниоци у развоју информационог друштва.¹³ Ово је индикативно за оцену ваљаности стратегије и њене имплементације и сигурно један од разлога зашто библиотеке нису учиниле више на развоју информационе писмености код грађана. Други је, свакако, бирократизација библиотека и негативни трендови који се огледају у „гашењу“ радних места и огранака, „партијском запошљавању“ и кадрирању, што је рефлексија општих трендова у нашем друштву. Сагледавајући лоше стање у овој области (посебно у тренутку израде Стратегије) можемо да закључимо да је апсолутно неопходно искористити све постојеће ресурсе како би се остварили зацртани циљеви.

Квалитет коришћења информационо-комуникационих технологија

Статистички подаци откривају битне тенденције, али како је реч о квантитативним показатељима, они не дају одговоре на многа питања, посебно на квалитет коришћења информационо-комуникационих технологија (ИКТ), односно степен информационе (и медијске) писмености грађана Србије. На питање о разлогу због ког домаћинства немају интернет прикључак код куће, 22,8% испитаника је као разлог навело „недостатак вештина“. Структурирани подаци индиректно указују на разлике у информационој писмености грађана Србије у односу на имовно стање, пол, стручну квалификацију и средину (Београд/Војводина и централна Србија, као и то да ли живе у руралном подручју или у граду).

Које „е-вештине“ поседују наши суграђани? На питање „које сте рачунарске или мобилне активности предузимали у последњих 12 месеци“, 52,3% интернет корисника је одговорило: „пребацивање фајлова између рачунара или других уређаја“, а 38,5% „инсталирање софтвер апликација“. На питање „које сте ИТ активности предузимали у последњих 12 месеци“, највећи проценат испитаника је одговорио: „копирање или померање фајлова или фолдера“ (74,5%), а затим „употреба ворд софтвера за обраду текста“ (54,5%). Ови одговори упућују на реалан домет корисника интернета и ниво информационе писмености код нас. Реч је дакле о најједноставнијим рачунарским операцијама.

Софтвер за уређивање слика, видеа или аудио-фајлова, што је свакако виши ниво коришћења ИТ, користило је 25,7%, а напредне функције за организацију и анализу података (формуле, графикони...) 14,8%. Негде у овим оквирима се креће тражење информација на интернету у сврху учења (33,9%), односно похађање онлајн курсева (8,5%). Требало би помнути да је око 5% оних који су едуковани за писање кода у програмском језику.

„За десет година... живећемо у свету који је трансформисала четврта индустријска револуција, у коме главну улогу играју аутоматизација, софтвер и вештачка интелигенција... верујем да морамо на сваки начин подржати учење алгоритамског начина размишљања и програмирања, јер је то основна писменост 21. века.... Не очекујем да сва деца постану програмери, али основе програмирања су битне за све, без обзира којим ће се послом бавити за пет или десет година,“ истиче Драган Томић, директор Развојног центра компаније Мајкрософт у Србији и

¹³ На овај проблем указали су Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић. Видети: Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић, „Осврт на објављене изворе о информационој писмености у Србији“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Година 13, број 24 (мај 2014): 32–37, http://citaliste.rs/casopis/br24/stokic_gordana.html (преузето 25. 1. 2018), или поглавље „Информациона писменост у Србији: иницијативе и стратегије“ – Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић, *Библиотеке и идентитет: пролејомна за историју модерне српске библиотекарства* (Панчево: Градска библиотека; Нови Сад: Филозофски факултет Универзитета, 2012).

Траиловић Г. и др. „Информациона писменост у светлу статистике“, 24–34

члан УО Иницијативе Дигитална Србија. Он сматра да постоје две верзије будућности за Србију: или потпуна дигитализација и трансформација друштва или још једна пропуштена прилика и тотална маргинализација.¹⁴

Информациона писменост ученика и студената

О незадовољавајућем нивоу информационе писмености код средњошколаца сведочи текст Бојане Маринчић и Драгославе Родаљевић, „Медијска и информациона писменост ужичких матураната“.¹⁵ Приликом претраге на интернету до жељених резултата долази само 37,65% матураната, „из чега се види да им недостају потребна знања и вештине за претраживање информација“. Увек претражује интернет у потрази за подацима 17,17%, а садржај са интернета увек преузима 11,89% ученика, али само 4,49% испитаника увек користи електронске каталоге библиотека за проналажење додатне литературе за учење. Никада не претражују електронске каталоге библиотека чак њих 63,8%, показује ово истраживање, које је било основа за програме едукације ученика осмих разреда, матураната средњих школа и наставног особља у ужичкој библиотеци.

Из истраживања Горана Јовишића, професор информатике Карловачке гимназије, може се уочити да је мали број ученика од 5. до 8. разреда у основним школама обухваћен наставом информатике. Оне имају довољан број рачунара, интернет, умрежене су, али немају квалитетан стручни кадар за извођење наставе информатике. На основу наведеног може се закључити да средњу школу уписују ученици који нису имали елементарно информатичко образовање током претходног школовања, што може да представља велику препреку у даљем образовању.¹⁶

Према истраживању „ИКТ у настави школа у Србији, преглед стања, перспективе развоја“¹⁷ утврђено је да је период коришћења рачунара у обрнутој сразмери са годинама, тј. да млађе особе дуже користе рачунар, док међу онима који га уопште не користе има највише оних који имају преко 55 година и да просветни радници имају углавном основна, елементарна, не нужно и довољна, знања о употреби рачунара. Из добијених резултата се јасно види да преовлађује самостално стицање знања, а да одмах затим следе одговори „уз помоћ пријатеља“ и „у току школовања“, као и „рачунарски курсеви организовани по школама“, што значи да они имају значајну улогу у едукацији просветних радника. Што се тиче софтверских пакета који се најчешће користе, предњачи софтвер за обраду текста, те се може извести закључак да рачунар и даље служи као замена за писаћу машину.

¹⁴ Драган Томић се обратио широј јавности уочи „специјалног догађаја“ на коме је учествовао, а који је одржала Иницијатива Дигитална Србија, у оквиру овогодишњег Копаоник Бизнис Форума, под називом „Дигитална економија – историјска шанса за Србију“ – Драган Томић, „Основе програмiranja су нова писменост 21. века“, *Blic*, 3. 3. 2018., <https://www.blic.rs/vesti/ekonomija/osnove-programiranja-su-nova-pismenost-21-veka/j2ky05y> (преузето 18. 1. 2018).

¹⁵ Бојана Маринчић и Драгослава Родаљевић, „Медијска и информациона писменост ужичких матураната“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Година 15, бр. 29 (новембар 2016), http://citaliste.rs/casopis/br29/marincic_bojana.pdf (преузето 24. 3. 2018).

¹⁶ Горан Јовишић, „ИКТ и изборни предмет информатика и рачунарство у основним школама на територији Р. Србије у школској 2009/2010 години“. <http://slobodansoftverzaskole.org/konferencija/dokumenti/Istrazivanje-UPIS.pdf> (преузето 15. 1. 2018).

¹⁷ Удружење професора информатике Србије, „ИТ у настави школа у Србији, преглед стања, перспективе развоја“, <http://upissrbije.edu.rs/istrzivanja.php>; <http://sl.scribd.com/doc/83638895/dok129-srg-UPIS-ICT-u-srbiji> (преузето 15. 1. 2018).
Удружење професора информатике Србије је, од оснивања 2007. до данас, реализовало значајне пројекте и истраживања. Наведено истраживање је посебно важно јер су резултати својевремено уврштени у Ресурс центар Министарства просвете. Оно је спроведено у 121 школа на територији целе државе и обухватило је основне (71 школа), средње стручне школе (27) и гимназије (14). У њему је учествовало 4918 просветних радника.

Истраживање Горана Милосављевића фокусирано на информациону писмености у основним школама¹⁸ открива да у њима мали проценат ученика има некакав вид информатичке обуке, да је недељни број часова недовољан (било да је у питању изборни или обавезни предмет), као и да су наставници и учитељи необучени и немотивисани да користе рачунар у настави. Често се употреба рачунара, а нарочито интернет, сматрају „нужним злом које би требало избегавати у настави“.¹⁹

Логично је закључити да се само део информатичког образовања стиче у школи, а да су од много већег значаја други извори и самообразовање.

„На наставу информатике морамо гледати као на образовно окружење које код ученика подстиче развој вештина нужних за целоживотно учење – развијање логичког мишљења, развијање процедуралног мишљења, креативности, учење путем покушаја и грешака, проналажење потребних информација за решавање неког проблема и критички однос према њима“.²⁰ У ситуацији када ученици не стичу ни основе техничке и информатичке писмености, ово свакако није остварљиво и може се разумети као једна од препорука просветним властима.

Каква је ситуација у академским срединама (у које средњошколци дођу са оваквим предзнањем) илуструју нпр. резултати истраживања објављени у тексту „Информациона писменост студената: стратегија претраживања“, Маре Деспотов.²¹ Они показују да је 38,3% студената способно да пронађе релевантне информације на задату тему, док већи број то не уме. „Утврђено је да онлајн каталоге редовно користи само око једне четвртине испитаника. Веома мали проценат студената је одговорио да су увек успешни приликом проналажења релевантних информација у онлајн каталогу (11,1%), насупрот много већем броју студената који их никад не проналази (38,7%).“ Ови резултати могу бити последица чињенице да велики број испитаника и не користи онлајн каталог као ни СЦИндекс, а „готово нико не зна“ шта су Булови оператори.

У истраживању које су школске 2015/16. спровеле Драгана Грујић и Гордана Ђоковић на узорку од 142 студента четврте године основних и мастер студија Филолошког факултета у Београду, показало се да је полазна тачка претраживања која студенти раде углавном интернет, да претражују и е-каталоге библиотека (23%) и да скоро никада не користе професионалне базе података. Каталог углавном претражују према наслову публикације (58%), или према аутору (33%). Најновије информације траже на вебу (73%), а упркос чињеници да науче како да користе напредне технике претраживања, скоро никада не користе Булове операторе, већ само основне претраживаче или затраже помоћ од библиотекара. Само мали број испитаника користи напредну претрагу интернета, осим наводника при трагању за подацима о појединим личностима. Упитани да

¹⁸ Мастер рад Горана Милосављевића одбрањен на Факултету техничких наука у Чачку бави се истраживањем примене ИТ у школама Србије („Informacione tehnologije u obrazovanju sa akcentom na osnovne škole“, <http://www.ftn.kg.ac.rs/download/SIR/SIR%20Milovanovic%20Goran.pdf> (preuzeto 18. 1. 2018).). Наводи да је предмет Информатичко образовање организован са фондом од само једног часа недељно, што је мало за број тема који је предвиђен програмом. Саме теме су у складу са модулима за стицање ЕCDL сертификата. Један од проблема је и тај да је ово изборни предмет, тако да немају сви ученици ни могућност ни обавезу да се информатички образују. Када је реч о предмету Техничко и информатичко образовање (ТИО) који је општеобразовни предмет, стање је још неповољније, број предвиђених часова за обраду тема је недовољан за стицање основног сертификата. Други проблем лежи у томе што један рачунар деле два и више ученика на часу и професори имају проблема при извођењу наставе. Аутор је за потребе овог рада анкетирао ученике (258) првог разреда Средње економске школе и Медицинске школе у Лесковцу и њихове професоре (56). Од анкетираних броја ученика 65% је похађало часове информатике, а њих 25% делимично (само у неким разредима). Процент од 10% оних који нису похађали часове информатике је мали. Аутор закључује да разлози због којих ученици нису похађали часове леже у томе да су: наставници лоши предавачи, да је лоша опрема у кабинетима и да ученици сматрају да или довољно знају или их ово не интересује. Истраживање је, такође, показало да нема ученика (ни професора) који нема рачунар, а само мали део нема интернет и да су, и у тако неразвијеној општини, људи свесни значаја и потребе за информатичким образовањем и улажу средства у циљу свог личног усавршавања развоја своје деце.

¹⁹ „Uvođenje novih IT u obrazovanje i njihova bezbedna primena kod dece“, <https://upissrbije.edu.rs/materijal/istrazivanje.docx> (preuzeto 18. 1. 2018).

²⁰ Марко Бурсаћ и др., „Информационе технологије у настави“, <http://www.ftn.kg.ac.rs/konferencije/ITOP17/Radovi/Marko%20Bursac,%20Goran%20Trickovic%20,%20Radislav%20Vulovic.pdf> (preuzeto 25. 1. 2018).

²¹ Мара Деспотов, „Информациона писменост студената: стратегија претраживања“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Година 12, бр. 22 (мај 2013): 76–84, http://citaliste.rs/casopis/br22/despotov_mara.pdf (preuzeto 24. 3. 2018).

оцене своје вештине претраживања, генерално су самоуверени: 65% оценило их је као изврсне, 29% као добре, а само 6% је открило да понекад траже помоћ. Када је реч о начину на који су стекли своје информационе вештине, 39% испитаника сматра да је њихов успех резултат личних напора и достигнућа, 37% истиче улогу наставника,²² а 24% улогу библиотекара.²³

Национално саветовање о медијској и информацијској писмености

Полазиште и оквир за даљи развој информационе писмености у Србији у јавним политикама и стратегијама дало је Национално саветовање о медијској и информацијској писмености 2017. године.²⁴ За овај текст је од посебног значаја „Припремни документ“ са Националног саветовања у коме се оцењује да „иако се медијској и информационој писмености поклања већа пажња, ова област је још увек недовољно развијена“, како у Србији, тако у региону Југо-источне Европе и Балкана.

Аутори истичу да у Србији не постоје јасно формулисане јавне политике и свеобухватна стратегија развоја медијске и информационе писмености. У различитим документима истиче се значај неких њених аспеката, важна је тема јавних расправа, а њен развој је на нивоу дизајнирања јавних политика и стратешког оквира. Додају и да су други важни актери у упознавању шире јавности са медијском и информационом писменошћу, као што су институције сећања (музеји, библиотеке и архиви) већ покренули пројекте који доприносе развоју друштва заснованог на знању. Наводе да „јавно-политички и стратешки оквир који су овде предложени могу послужити као подршка и поткрепљење за такве иницијативе“.²⁵

Аутори се осврћу²⁶ на Закон о библиотечко-информационој делатности (2011)²⁷ и члан 2 који истиче да је рад библиотека важан као „делатност од општег интереса“, која постоји ради „обезбеђивања услова за остваривање права грађана на слободу изражавања и на стицање и коришћење знања“. У Закону се наводи значај развоја библиотечких мрежа, међународне сарадње и дигитализације библиотека и информационих материјала и извора, али се, примећују, нигде не наводи функција развоја информационе писмености.

Охрабрујуће је што је „Припремни документ“ истакао значај библиотека и других институција сећања, попут музеја и архива као „информацијских посредника“ и „природног окружења“ за развој информационе писмености.

²² На Филолошком факултету Универзитета у Београду већ пет година постоје изборни курсеви Информациона писменост и Медијска писменост, а предметни наставници су ауторке спроведеног истраживања.

²³ Gordana Djokovic and Dragana Grujić, "Information literacy and libraries in university education", in *EDULEARN16: 8th international conference on education and new learning technologies, book series: EDULEARN proceedings*, 8th International Conference on Education and New Learning Technologies (EDULEARN), Barcelona, Spain, 04–06, 2016, LG Chova, AL Martinez and IC Torres, eds. (2016), 8682–8687.

²⁴ Министарство омладине и спорта Р Србије, „Одржана конференција ‘Национално саветовање о медијској и информацијској писмености у Србији’“, 09. 03. 2017, <http://www.mos.gov.rs/vest/odrzana-konferencija-nacionalno-savetovanje-o-medijskoj-i-informacijskoj-pismenosti-u-srbiji> (преузето 25. 1. 2018). Организатори Националног саветовања су били Медијски едукативни центар, Министарство за омладину и спорт, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство културе и информисања Републике Србије, уз подршку Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Министарства спољних послова и Националне комисије за сарадњу са UNESCO. – Независно удружење новинара Србије (НУНС), „Nacionalno savetovanje o medijskoj pismenosti“, 08. 03. 2017., <http://nuns.rs/info/news/30347/nacionalno-savetovanje-o-medijskoj-pismenosti-.html> (преузето 25. 1. 2018). 24. маја 2017. уследила је и јавна трибина на којој су презентовани резултати рада на пројекту *Сиварање поверења у медије у Југоисточној Европи и Турској* у Србији. – UNESCO-EU пројекат *Stvaranje poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*; EU Info centar, „Razvoj medijske i informatičke pismenosti u Srbiji“, 22. мај 2017., <http://euinfo.rs/razvoj-medijske-i-informaticke-pismenosti-u-srbiji/> (преузето 14. 3. 2018).

²⁵ EU-UNESCO пројекат *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*, „Pripremni dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“, 5–6 http://www.mediaeducationcentre.eu/eng/wp-content/uploads/2017/05/Background-document-on-MIL-in-Serbia.SR_FINAL_.pdf (преузето 14. 3. 2018).

²⁶ Исто, 10. Одељак IV. Преглед стања МИП у Србији – IV. 1. МИП у јавним политикама и стратешким документима – IV. 1. с. Политике медијске и информационе писмености у информационом и ИКТ сектору.

²⁷ „Закон о библиотечко-информационој делатности“, *Сл. тласник РС* бр. 52 (2011). https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047;http://www.kultura.gov.rs/docs/dokumenti/propisi-iz-oblasti-kulture/law-on-library-and-information-service.doc (преузето 15. 5. 2013).

У Предлогу смерница за јавне политике истиче се да „програми МИП треба да подржавају развој отвореног друштва знања, што укључује и реформу библиотека, разноврсност медија који су ослобођени спољашњих и унутрашњих утицаја, неговање слободе изражавања и информисања, одговорност и транспарентност и поштовање људских права.“²⁸

Место и улога библиотека као кључних актера у спровођењу, промоцији и јачању МИП истакнута је и у циљевима Оквира националних стратегија у области медијске и информационе писмености у Србији.²⁹ Наглашава се потреба унапређења школских библиотека и „ојачања“ улоге јавних библиотека и других институција сећања, као кључних у пласирању идеја о МИП у јавности.

Стратегије/циљеви Развоја базе ресурса у овој области предвиђају:

- обезбеђење бољег статуса институцијама сећања (библиотеке, музеји, архиви итд.) као извора информација и знања, које свим грађанкама и грађанима помажу у процесу целоживотног учења, а нарочито онима из маргинализованих група
- обезбеђење обуке за запослене у библиотекама, како би, заједно са другим заинтересованим актерима, развијали повољне услове за самоизражавања и поштовања права оних који су на неки начин маргинализовани: жене/девојке, деца и млади, мањине, итд.
- омогућавање међуповезаности библиотека на локалном, националном и међународном нивоу, како би постале главни, офлајн и онлајн, извор информација о МИП и
- стратешку сарадњу између библиотека, медија и ИТ сектора.³⁰

Значајно је да документ у завршном одељку мапира пут „за усвајање националних јавних политика и стратегија за одрживи развој МИП у Србији у наредних 5–7 година“,³¹ а садржи и анексе са детаљнијим информацијама о представљеним темама. Од значаја за струку је Анекс IV – Улога различитих актера у области медијске и информационе писмености и њен трећи део: Медијска и информациона писменост у библиотекама.

У њему се, поред осталог, наводи да је „једна од најзахтевнијих промена са којима ће се суочити српске библиотеке ...имплементација информационе писмености, то јест преузимање улоге образовања грађанки и грађана који су припремљени за целоживотно учење у свету препуном информација (Стокић и Вучковић, 2010: 1). Библиотеке су део традиције и зато су природно окружење за развој информационе писмености“.³²

Закључна разматрања

На основу наведених истраживања може се приметити низак ниво информационе писмености првенствено ученика и студената, а потом и осталих категорија становника у Србији. За прецизније закључке потребна су квалитетно другачија истраживања од оних Завода за статистику, односно свеобухватнија истраживања од наведених у овом раду. Ипак, јасно је да само

²⁸ EU-UNESCO пројекат *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*, „Pripremi dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“, 16. ; Одељак V. Предлог смерница за јавне политике МИП.

²⁹ Први циљ: хармонизација јавних политика за медијски и информационо писмено грађанство; други циљ: унапређење и хармонизација сектора формалног образовања са циљевима медијске и информационе писмености; трећи циљ: подизање свести међу творцима јавних политика и истраживачима; четврти циљ: развој медијске и информационе писмености одраслих у контексту неформалног и континуираног образовања... Одељак VI. 18–25.

³⁰ EU-UNESCO пројекат *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*, „Pripremi dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“, 22–23. http://www.mediaeducationcentre.eu/eng/wp-content/uploads/2017/05/Background-document-on-MIL-in-Serbia.SR_FINAL_.pdf, (preuzeto 14. 3. 2018) Одељак V. Предлог смерница за јавне политике МИП

³¹ Одељак VII. Мапа пута за усвајање националних јавних политика и стратегија за одрживи развој МИП у Србији у наредних 5–7 година, 25–26

³² EU-UNESCO пројекат *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*, „Pripremi dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“, Анекс IV – Улога различитих актера у области медијске и информационе писмености и њен трећи део: Медијска и информациона писменост у библиотекама, 36.

поседовање хардвера није довољно и да су потребни систематска, осмишљена, дугорочна и континуирана акција и програм подршке развоја информационе писмености свих грађана Србије.³³

Анализе показују да основношколски и средњошколски програми не доприносе много информатичком образовању ученика, да не стичу ни озбиљније основе техничке и информатичке писмености, а да о програмерској или информационој писмености и не говоримо. Они су, као и њихови професори, углавном упућени на самообразовање. Зато је мали број студената способан да пронађе релевантне информације на задату тему и да користи онлајн каталоге.³⁴

Смислено решење било би да се информационој писмености посвети пажња током формалног образовања, на свим нивоима. Када је реч о библиотекарима, поставља се деликатно питање (које увек изазива бурну расправу и супростављена мишљења) њихових компетенција и формалног образовања. Упркос томе, не треба заборавити да су прве озбиљне иницијативе у вези са овом проблематиком покренуте баш у круговима библиотекара. Октобра 2007. одржана је у Београду Међународна конференција *Информациона писменост и доживотно учење* која је „...на велика врата увела проблематику информационе писмености међу српске библиотекарске...“ али не и само међу њих. Овом темом, у проширеном обиму, библиотекари су се бавили и 2014, на годишњој конференцији Библиотекарског друштва Србије под називом *Медијска и информациона писменост у друштву знања и библиотеке*. Од 2007, дакле, интересовање за информациону писменост се ширило, а по узору на међународну професионалну праксу приступило се квантитативним мерењима и покушајима стандардизације. Осмишљене су радионице, као и програми информационог описмењавања за различите категорије корисника, али је бављење овом проблематиком лагано изашло из оквира библиотека и проширило се на сферу медија, образовања и научног истраживања. На самом измаку те деценије суочавамо се са државним иницијативама које јасно означавају МИП као стратегијски интерес српског друштва, а библиотеке као један од стубова у изградњи новог модела писмености. Српско друштво померило се, како се чини, из фазе концептуализације у фазу имплементације МИП у образовање, науку, културу и свакодневни живот, а библиотеке би и у овој фази требало да имају лидерску улогу.

Литература и извори:

1. „Biblioteke i internet stvari“. *Čitalište: naučni časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* Godina 14, broj 27 (novembar 2015): 87–91. http://citaliste.rs/casopis/br27/internet_stvari.pdf (preuzeto 2. 2. 2018).
2. Bursać, Marko Goran Tričković i Radislav Vulović. „Informacione tehnologije u nastavi“. <http://www.ftn.kg.ac.rs/konferencije/ITOP17/Radovi/Marko%20Bursac,%20Goran%20Trickovic%20,%20Radislav%20Vulovic.pdf> (preuzeto 25. 1. 2018).

³³ На шта указују Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић у текстовима посвећеним информационој писмености: „С разлогом се запажа да се информациона писменост неће развити сама по себи, са ширењем информационих и комуникационих технологија у свакидашњем животу и раду, те да је она не само технолошки, већ и социолошки, образовни и културолошки феномен“. – „Осврт на објављене изворе о информационој писмености у Србији“, 35. „Одсуство јасне и консеквентне државне стратегије у развоју информационе писмености не значи да се у Србији информациона писменост не развија, већ значи да се она развија спорадично и недовољно ефикасно. Уместо система, на делу су појединачне акције и иницијативе које покушавају да премосте јаз између захтева глобалног информационог доба и ситуације на терену. Координација иницијатива, идеја и стратегија створила би већу усредсређеност и знатно брже дала резултате, у смислу подизања процента информационо писменог становништва и његове оспособљености за доживотно учење“. – Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић, *Библиотеке и иденитет: пролегомена за историју модерне српске библиотекарства*, 101.

³⁴ О овој теми видети и *Медијска и информациона писменост у друштву знања и библиотеке: зборник радова*.

3. Despotov, Mara. „Informaciona pismenost studenata: strategija pretraživanja“. *Čitalište: naučni časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* Godina 12, br. 22 (мај 2013): 76–84. http://citaliste.rs/casopis/br22/despotov_mara.pdf (preuzeto 24. 3. 2018).
4. Djokovic, Gordana and Dragana Grujic. "Information literacy and libraries in university education". In *EDULEARN16: 8th international conference on education and new learning technologies, book series: EDULEARN proceedings*, 8th International Conference on Education and New Learning Technologies (EDULEARN), Barcelona, Spain, 04–06, 2016. LG Chova, AL Martinez and IC Torres, eds., 8682–8687. 2016.
5. Đukić, Predrag. „Informaciona pismenost trećeg doba: kursevi 65+ u Biblioteci grada Beograda“. *Čitalište: naučni časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* God 13, br. 24 (2013): 64–67.
6. EU Info centar. *Razvoj medijske i informatičke pismenosti u Srbiji*, 22. мај 2017. <http://euinfo.rs/razvoj-medijske-i-informatičke-pismenosti-u-srbiji/> (preuzeto 14. 3. 2018).
7. EU-UNESCO projekat *Izgradnja poverenja u medije u Jugoistočnoj Evropi i Turskoj*. „Pripremni dokument o nacionalnim politikama i strategijama medijske i informacione pismenosti (MIP) u Srbiji“. http://www.mediaeducationcentre.eu/eng/wp-content/uploads/2017/05/Background-document-on-MIL-in-Serbia.SR_FINAL_.pdf (preuzeto 14. 3. 2018).
8. Jovišić, Goran. „IKT i izborni predmet informatika i računarstvo u osnovnim školama na teritoriji R. Srbije u školskoj 2009/2010 godini“. <http://slobodansoftverzaskole.org/konferencija/dokumenti/Istrazivanje-UPIS.pdf> (preuzeto 15. 1. 2018).
9. Kovačević, Miladin, Kristina Pavlović i Vladimir Šutić, prir. *Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Republici Srbiji: domaćinstva, pojedinci, preduzeća*. Beograd: Republički zavod za statistiku Srbije, 2017. <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2017/pdf/G20176006.pdf> (preuzeto 15. 3. 2018).
10. Marinčić, Bojana i Dragoslava Rodaljević. „Medijska i informaciona pismenost užičkih maturanata“. *Čitalište: naučni časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* Godina 15, broj 29 (novembar 2016): 75–80. http://citaliste.rs/casopis/br29/marincic_bojana.pdf (preuzeto 24. 3. 2018).
11. *Medijska i informaciona pismenost u društvu znanja i biblioteke, zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, Beograd, 3. oktobar 2014*. Vesna Crnogorac, ur. Beograd: Bibliotekarsko društvo Srbije, 2016.
12. Milosavljević, Goran. „Informacione tehnologije u obrazovanju sa akcentom na osnovne škole“. <http://www.ftn.kg.ac.rs/download/SIR/SIR%20Milovanovic%20Goran.pdf> (preuzeto 18. 1. 2018).
13. Ministarstvo omladine i sporta R Srbije. „Održana konferencija ‘Nacionalno savetovanje o medijskoj i informacijskoj pismenosti u Srbiji’“. 09. 03. 2017. <http://www.mos.gov.rs/vest/odrzana-konferencija-nacionalno-savetovanje-o-medijskoj-i-informacijskoj-pismenosti-u-srbiji> (preuzeto 25. 1. 2018).
14. Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS). „Nacionalno savetovanje o medijskoj pismenosti“, 08. 03. 2017. <http://nuns.rs/info/news/30347/nacionalno-savetovanje-o-medijskoj-pismenosti-.html> (preuzeto 25. 1. 2018).
15. Ranković, Dragica i Goran Milosavljević. „Razvoj interneta u Srbiji“, 487–492. Rad predstavljen na Tehnika i informatika u obrazovanju, Čačak, Srbija, 9–11. мај 2008.
16. RATEL – Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge. http://www.ratel.rs/upload/editor_files/File/Korisnici/Sirokopojasni%20pristup.pdf (preuzeto 14. 3. 2018).
17. Stokić Simončić, Gordana i Željko Vučković. *Biblioteke i identitet: prolegomena za istoriju modernog srpskog bibliotekarstva*. Pančevo: Gradska biblioteka; Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta, 2012.
18. Stokić Simončić, Gordana i Željko Vučković. „Osvrt na objavljene izvore o informacionoj pismenosti u Srbiji“. *Čitalište: naučni časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* Godina 13, broj 24 (мај 2014): 32–37, http://citaliste.rs/casopis/br24/stokic_gordana.html (preuzeto 25. 1. 2018).
19. Tomić, Dragan. „Osnove programiranja su nova pismenost 21. veka“. *Blic*, 3. 3. 2018. <https://www.blic.rs/vesti/ekonomija/osnove-programiranja-su-nova-pismenost-21-veka/j2ky05y> (preuzeto 18. 1. 2018).
20. "The Cloud is Yesterday. Fog Computing is the Next Big Thing". <https://www.cebit.de/en/news-trends/news/the-cloud-is-yesterday-fog-computing-is-the-next-big-thing--1538> (preuzeto 2. 2. 2018).

21. Udruženje profesora informatike Srbije. „IT u nastavi škola u Srbiji, pregled stanja, perspektive razvoja“. <http://upissrbije.edu.rs/istrazivanja.php>; <http://sl.scribd.com/doc/83638895/dok129-srp-UPIS-ICT-u-srbiji> (preuzeto 15. 1. 2018).
22. „Uvođenje novih IT u obrazovanje i njihova bezbedna primena kod dece“. <https://upissrbije.edu.rs/materijal/istrazivanje.docx> (preuzeto 18. 1. 2018).
23. Vlada Republike Srbije. „Strategija razvoja informacionog društva u Republici Srbiji do 2020. godine“. http://mtt.gov.rs/download/3/Strategija_razvoja_informacionog_drustva_2020.pdf (preuzeto 15. 12. 2017).
24. „Zakon o bibliotečko-informacionoj delatnosti“. *Sl. glasnik RS* br. 52 (2011). https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047; <http://www.kultura.gov.rs/docs/dokumenti/propisi-iz-oblasti-kulture/law-on-library-and-information-service.doc> (preuzeto 15. 5. 2013).

Information Literacy in the Light of Statistics: The State of Affairs in Serbia

Summary

The paper deals with the analysis of the level of information literacy of citizens of the Republic of Serbia. It relies on research by the Statistical Office of the Republic of Serbia, as well as on rare but valuable researches of the level of information literacy in different parts of the Serbian population. The statistics provided a general quantitative framework, while the segmented research provides more precise data related to the degree of information literacy of members of certain social groups. On the basis of this research, it can be noticed that the level of information literacy, primarily of pupils and students, as well as of the other categories of the population of Serbia, is low.

The starting point and framework for the further development of information literacy in Serbia in public policies and strategies were given by the National Conference on Media and Information Literacy, held in 2017. The paper also points to the opportunities offered to libraries which, by knowing this data, can adapt their services to the promotion and spread of information literacy among the population.

A meaningful solution would be to pay attention to information literacy during formal education, at all levels. When it comes to librarians, a delicate question arises (which always provokes a burning debate and controversy) of their competencies and formal education. Nevertheless, one should not forget that the first serious initiatives on this issue have been launched in library circles.

The interest in information literacy is expanding. Following the example of international professional practice, quantitative measurements and standardization attempts have been made. Serbian society has moved from the conceptualization phase to the phase of implementation of MIL in education, science, culture and everyday life. At this stage, libraries should also have a leadership role.

Keywords: information literacy, media literacy, statistics, Serbia, citizens, elementary school pupils, secondary school pupils, students, National Conference on Media and Information Literacy

Примљено: 11. априла 2018.
Исправке рукописа: 21. априла 2018.
Прихваћено за објављивање: 25. априла 2018.

Информациона писменост у светлу статистике: српске прилике by Горан Траиловић, Гордана Стокић Симончић, Драгана Сабовљевић is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.